

El diagnòstic social: marc teòric, metodologia i instruments

enfocatss

EL DIAGNÒSTIC SOCIAL: MARC TEÒRIC, METODOLOGIA I INSTRUMENTS
Inici: 4 d'octubre de 2022
Finalització: 30 de novembre de 2022
Docent: Dra. Núria Fustier Garcia
Amb certificat d'aprofitament
Sol·licitat el Reconeixement d'Interès Sanitari (RIS) i el Reconeixement FISS de Formació d'Interès en Serveis Socials, de la Generalitat de Catalunya.

Introducció

Activitat formativa orientada a professionals del treball social centrat en el diagnòstic entès com l'element central per al procés d'intervenció des del treball social que pot incloure funcions tant diverses com l'orientació, l'assessorament, l'acompanyament o l'atenció) en la mesura en què s'estableixen les bases des de les que abordar una situació de malestar social i/o necessitat que presenti una persona o un conjunt de persones.

L'activitat vol aprofundir en el procés diagnòstic englobant tots els aspectes que s'hi veuen implicats: els models teòrics de referència que ens permeten analitzar la realitat, el procés metodològic per obtenir un diagnòstic i les eines i instruments que es poden fer servir segons l'objectiu que es vulgui aconseguir.

Objectius

- Conèixer els fonaments teòrics del procés de diagnòstic social.
- Adquirir les habilitats per implementar el mètode per elaborar un diagnòstic social.
- Conèixer i aprendre l'ús d'instruments diagnòstics: d'avaluació i de classificació diagnòstica.

Objectius d'aprenentatge

L'alumne a l'acabar el curs serà capaç de:

1. Identificar els moments i accions d'un procés de diagnòstic social.
2. Escollir l'instrument més adient per a cada situació de diagnòstic social.
3. Relacionar el marc teòric amb la pràctica.
4. Identificar les competències pròpies per al desenvolupament d'un procés diagnòstic.

Contingut

1. El diagnòstic social: concepte i nivells.
2. Models teòrics de referència: aplicacions pràctiques
3. Metodologia diagnòstica: acció descriptiva, acció interpretativa i acció sintètica.
4. Instruments d'avaluació: l'ús d'escales i qüestionaris.
5. Instruments de classificació diagnòstica.
6. Avaluació de la qualitat del diagnòstic social

Desenvolupament de l'activitat formativa

Mòduls		Continguts	Activitat de l'alumnat
1	Marc conceptual	<p>El diagnòstic social i models teòrics</p> <ul style="list-style-type: none"> • Models teòrics de referència: aportacions al diagnòstic. • Concepte de diagnòstic social. • Nivells de diagnòstic: cribratge i diagnòstic en profunditat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anàlisi i selecció de models teòrics de referència. • Pràctica sobre metodologia per a l'elaboració d'un diagnòstic

		<p>Metodologia per al diagnòstic</p> <ul style="list-style-type: none"> • La construcció del diagnòstic: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Descripció ◦ Interpretació ◦ Síntesi 	
2	Instruments d'avaluació i classificació diagnòstica	<ul style="list-style-type: none"> • Escales i qüestionaris aplicables segons l'àmbit d'intervenció: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Suport social ◦ Funcionament familiar ◦ Successos vitals ◦ Valoració sociofamiliar ◦ Complexitat en entorn ◦ Desesperança ◦ Sobrecàrrega del cuidador ◦ Maltractaments / violència 	<ul style="list-style-type: none"> • Cas pràctic: selecció i aplicació d'escales i qüestionaris davant situacions donades.
3	Instruments de classificació diagnòstica	<ul style="list-style-type: none"> • PIE (Person-in-environment) System • Self-Sufficiency Matrix • Instrument integrat 	<ul style="list-style-type: none"> • Cas pràctic: seleccionar l'instrument més adequat i elaborar un diagnòstic social.
4.	Avaluació de la qualitat del diagnòstic social	<ul style="list-style-type: none"> • Criteris de qualitat del diagnòstic social • Richmond Evaluator Tool 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar un informe de qualitat del diagnòstic elaborat en el mòdul 3.

Modalitat

Semipresencial / online:

- Formació a través de les plataformes Moodle i Zoom, combinant l'estudi del material proposat i classes presencials que queden gravades a disposició dels alumnes.
- Fòrums de consulta permanent
- Treballs Pràctics a l'acabar cada mòdul

Durada

30 hores que es divideixen en:

- 5 sessions de 2 hores presencials per plataforma Zoom: 10 hores
- 20 hores de treball autònom.

Dates clau

El curs començarà el 4 d'octubre de 2022 y acabarà el 15 de novembre de 2022.

Les dates de les sessions sincròniques, que seran realitzaran per plataforma ZOOM de 18 a 20 hores, són:

- 4/10/2022
- 13/10/2022
- 25/10/2022
- 03/11/2022
- 15/11/2022

Avaluació

Participació a las sessions zoom: 60%

Realització de les activitats proposades: 40%

Tipus de certificat:

Aprofitament.

Sol·licitat el Reconeixement d'Interès Sanitari, pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

Sol·licitat el reconeixement d'interès en serveis socials, pel Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya.

Docent

Dra. Núria Fustier Garcia

Doctora per la Universitat de Barcelona amb la tesi "El diagnóstico social: una propuesta metodológica desde el Trabajo Social". Diplomada en Treball Social i Llicenciada en Dret.

Professora associada en el Grau de Treball Social (Universitat de Barcelona); codirectora i coordinadora acadèmica del Postgrau en Gestió de Serveis Socials Locals (UB); professora de política social en el Màster Personas con Discapacidad: Derechos sociales y Cultura de las Capacidades i en el Màster en Polítiques Públiques, Drets Socials i Sostenibilitat.

Consultora social i fundadora de CoopSoc: Laboratori d'Idees Socials, SCCL

Bibliografia

Aguilar, M. J. (2013). *Trabajo social. Concepto y metodología*. Consejo General de Trabajo Social - Ed. Paraninfo.

Conde, R. (1998). *Trabajo Social Experimental*. Tirant lo Blanch.

Articles i altres recursos

Barriga, L. (2017). La acción social trata a la persona porque es "necesitada". La profesión de trabajo social richmondiana trata al "necesitado" porque es persona. *Revista de Treball Social*, 211, 41-53.

Cardona-Cardona, J., Cuartero-Castañer, M. E., y Campos-Vidal, J. F. (2017). El diagnóstico relacional colaborativo (I). *Alternativas. Cuadernos de trabajo social*, 24, 67-90. <https://doi.org/10.14198/ALTERN2017.24.05>

Cury, S. P., y Arias, A. (2016). Hacia una definición actual del concepto de «Diagnóstico Social». Breve revisión bibliográfica de su evolución. *Alternativas. Cuadernos de Trabajo Social.*, 23, 9-24. <https://doi.org/10.14198/ALTERN2016.23.01>

Diputació de Barcelona. (2018). *DS-DIBA. Eina de valoració del risc als Serveis Socials Bàsics. Manual de l'usuari* (Manual de usuario) [Manual].

DTASiF (2018). *SSM-C Matriu d'autosuficiència 2018*. Departament de Treball, Afers Socials i Família.

(2019). *La matriu d'autosuficiència, una nova eina per detectar, prevenir i atendre situacions de necessitat social*. Departament de Treball, Afers Socials i Família.

García-Herrero, G. (2008). Reflexiones y utilidades sobre el diagnóstico y la programación de la intervención social. Ecos de Mary Richmond. *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 83, 9-38.

Giménez, V., Mesquida, J. M., Parra, B., y Boixadós, A. (2019). *El diagnòstic social en els serveis socials bàsics*. Diputació de Barcelona.

Ituarte, A. (2017). Reflexiones sobre la condición y el alcance del diagnóstico en trabajo social individual y familiar. *Revista de Treball Social*, 211, 88-102.

Karls, J. M., y Wandrei, K. E. (1994). *PIE Manual. Person-in-Environment System. The PIE Classification System for Social Functioning Problems*. NASW Press.

Lauriks, S., Buster, M., de Wit, M. A., van de Weerd, S., Theunissen, V., Schönenberger, M., Fassaert, T. J., y Fustier, N. [trad.]. (2013). *Self Sufficiency Matrix. Manual (trad. al español)* (Manual). https://www.researchgate.net/publication/325627769_SELF_SUFFICIENCY_MATRIX_2013_Manual_traduccion_al_espanol

Regalado, J. (2017). La evaluación y el diagnóstico en trabajo social clínico. En A. Ituarte (Ed.), *Prácticas de Trabajo Social Clínico* (Electrónico). Nau Llibres.

(2017). *El Informe Social. Prototipo para profesionales del Trabajo Social* (Materiales de formación).

(2020). *R.E.T. Richmond Evaluator Tool. Herramienta para la evaluación de la*

calidad científica del diagnóstico en Trabajo Social (Manual).

Self-Sufficiency Taskforce. (2010). *Self-sufficiency matrix: an assessment and measurement tool.*

<http://www.selfsufficiencystandard.org/sites/default/files/selfsuff/docs/SelfSufficiencyMatrix2010.pdf>